

Sygn. akt I C 1820/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Elżbieta Olechno – Obolewicz

Protokolant: Kamila Sowa

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2015 roku w Bielsku Podlaskim

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. L.**

przeciwko **D. L.**

o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zaniechanie naruszeń

I. Oddała powództwo.

II. Odstępuje od obciążania powoda P. L. nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

III. Nieuiszczone koszty sądowe ponosi Skarb Państwa.

Sędzia

Sygn. akt I C 1820/14

UZASADNIENIE

Powód P. L. pozwem skierowanym przeciwko D. L., po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska, wniósł o ochronę własności w ten sposób, aby pozwana umożliwiła mu korzystanie z łazienki oraz wydała klucz do budynku mieszkalnego położonego na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) położonej w miejscowości (...) (k. 79). W uzasadnieniu wskazał, iż pozwana używa w stosunku do niego słów uważanych powszechnie za obraźliwe oraz uniemożliwia mu korzystanie z kuchni i łazienki, przez co jest zmuszony do zamieszkiwania w budynku gospodarczym. W toku postępowania w sprawie sprecyzował, iż zamieszkuje w budynku mieszkalnym i zajmuje w nim jeden pokój, przy czym pozwana zamyka dom na klucz, gdy on wychodzi rano i potem może wrócić dopiero w godzinach wieczornych. Jednocześnie dodał, iż nie zwracał się do pozwanej o wydanie klucza. Stwierdził, iż nie chce korzystać z kuchni i jednocześnie nie wyraża sprzeciwu na dalsze wspólne zamieszkiwanie stron (k. 3, 14, 27, 32, 37, 60, 69, 78 – 79)

Pozwana D. L. zaprzeczyła twierdzeniom powoda i wniosła o oddalenie powództwa (k. 49). Dodała, iż przedstawione przez powoda okoliczności są nieprawdziwe.

Postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2015 roku umorzono postępowanie w sprawie w stosunku do pozwanego W. L. (1) z uwagi na cofnięcie powództwa przez powoda w tym zakresie.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Poza sporem rozstawała okoliczność na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego B.z dnia 29 marca 2011 roku, sygn. akt (...)w sprawie z wniosku P. L.z udziałem A. Z.Sąd dokonał działu spadku po A. L.w ten sposób, iż przyznał na wyłączną własność P. L.prawo własności zabudowanej domem mieszkalnym i budynkiem gospodarczym nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...)o powierzchni 0,89 ha, położonej w A.o wartości 59.808 złotych. Sąd zasądził od P. L.na rzecz A. Z.kwotę 29.904 złotych tytułem spłaty płatną w czterech ratach w kwotach po 7.476 złotych, płatne do dnia 30 grudnia 2011 roku, 30 czerwca 2012 roku, 30 grudnia 2012 roku i 30 czerwca 2013 roku wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat (k. 6 – postanowienie). Strony są małżeństwem i wraz z synem W. L. (2)oraz wnukami zamieszkują w budynku mieszkalnym położonym na wyżej wymienionej nieruchomości. Powód jest osobą niezdolną do pracy i trwale niezdolną do samodzielnej egzystencji (k. 4 – 5 orzeczenie lekarza orzecznika ZUS). Pozwana D. L.cierpi na liczne schorzenia i wymaga systematycznego leczenia (k. 50 – zaświadczenie lekarskie).

Powód podnosił, iż pozwana uniemożliwia mu korzystanie z kuchni i łazienki oraz nie udostępnia klucza do budynku mieszkalnego, nadto zwraca się do niego przy użyciu obelżywych słów. Twierdził, iż musi zamieszkiwać w budynku gospodarczym (k. 7 – dokumentacja zdjęciowa). Ostatecznie wskazując, iż nie chce korzystać z kuchni.

Zgodnie z przepisem art. 222 § 1 i 2 k.c. właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. Przeciwno osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. W § 1 powołanego przepisu uregulowano roszczenie windykacyjne (rei vindicatio), należące do petytoryjnych środków ochrony własności. Jest to roszczenie o wydanie rzeczy skierowane przez nieposiadającego właściciela przeciwko posiadającemu niewłaścicielowi, uzasadnione wówczas, gdy osoba władająca rzeczą nie opiera swego władztwa na uprawnieniu skutecznym względem właściciela. Wynika z bezwzględnego charakteru uprawnień właściciela do niezakłóconego posiadania i korzystania z rzeczy, w tym sensie stanowiąc ich korelat.

Natomiast w § 2 ustawodawca zawarł regulację dotyczącą roszczenia negatoryjnego przysługującego właścicielowi w przypadku bezprawnego naruszenia własności w inny sposób, aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą. Roszczenie ma charakter obiektywny, zatem nie zależy ani od stanu wiedzy naruszającego o tym, że wkracza w cudze prawo własności (dobrej lub złej wiary), ani tym bardziej od jego winy. Skierowanie tego roszczenia może uzasadniać wiele różnorodnych stanów faktycznych, które polegają na naruszeniu cudzego prawa własności w inny sposób, niż pozbawienie właściciela władztwa nad rzeczą. Powinny być to zdarzenia oddziałujące fizycznie na rzecz albo na jej właściciela w taki sposób, że utrudniają lub uniemożliwiają wykonywanie władztwa nad rzeczą (por. E. Gniewek, P. Machnikowski: Kodeks cywilny. Komentarz, komentarz do art. 222 k.c., Legalis 2014). Konieczną przesłanką roszczenia negatoryjnego jest bezprawność naruszenia prawa własności. Stan ten można z kolei przyjąć w sytuacji, gdy właściciel nie wyraził zgody na określone działania naruszające jego prawo własności. Na podstawie art. 222 § 2 k.c. właściciel może żądać zarówno zaniechania przez osobę trzecią korzystania z jego nieruchomości, jak i zmiany przez nią sposobu korzystania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2009 roku, II CSK 461/08, L.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, iż powód legitymuje się tytułem własności do nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 0,89 ha położonej w A. zabudowanej budynkiem mieszkalnym i budynkiem gospodarczym. Powód nie wykazał jednak, iż po stronie pozwanej nastąpiło bezprawne naruszenie jego własności (art. 6 k.c.), jednocześnie nie podważając jej uprawnienia do zamieszkiwania w budynku mieszkalnym. Poza własnymi twierdzeniami, których prawdziwość została zakwestionowana przez pozwaną, P. L. nie przedstawił w sprawie innych dowodów. Sąd jednocześnie oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z oględzin miejscowych z udziałem Sądu na wymienionej nieruchomości z uwagi na to, iż dowód ten był nieprzydatny dla rozstrzygnięcia w sprawie. Dopuszczenie takiego dowodu celem ustalenia samego stanu fizycznego nieruchomości, w tym „letniej kuchni” było bezprzedmiotowe, zwłaszcza, iż powód przedstawił dokumentację zdjęciową obrazującą stan budynku gospodarczego (k. 7). Powód nie wykazał natomiast, iż nie ma możliwość niezakłóconego korzystania ze swojego prawa lub też zachodzi bezprawna ingerencja w sferę jego

prawa własności (art. 140 k.c.). W toku postępowania w sprawie nie zostało udowodnione bezprawne naruszenia władztwa powoda. Należy również dodać, iż wbrew twierdzeniom powoda z zaświadczenia z systemu PESEL – SAD wynika, iż strony nadal pozostają w związku małżeńskim (k. 56). Natomiast zgodnie z przepisem art. 28¹ k.r.o. jeżeli prawo do mieszkania przysługuje jednemu małżonkowi, drugi małżonek jest uprawniony do korzystania z tego mieszkania w celu zaspokojenia potrzeb rodziny. Przepis ten stosuje się odpowiednio do przedmiotów urządzenia domowego. Uprawnienie małżonka niemającego tytułu prawnego do mieszkania oczywiście nie może być tak pełne jak uprawnienie właściciela (art. 140 k.c.). Obejmuje ono tylko dwa uprawnienia szczegółowe, mianowicie uprawnienie do posiadania mieszkania (ius possidendi) i uprawnienie do używania mieszkania (ius utendi), nie obejmuje natomiast uprawnienia do pobierania pożytków z mieszkania (ius fruendi) ani uprawnienia do dokonywania dyspozycji faktycznych (ius abutendi) (por. K. Pietrzykowski: Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, Legalis 2015).

W związku z powyższym pozwana jest uprawniona do zamieszkiwania w budynku mieszkalnym należącym do powoda. Wymaga podkreślenia, iż to powodowi przysługuje wyłączne prawo własności opisanej powyżej nieruchomości wraz z budynkami, co zostało jednoznacznie wykazane (por. postanowienie Sądu Rejonowego B.z dnia 29 marca 2011 roku, sygn. akt (...))Na marginesie wypada zauważyć, iż w ramach postępowania cywilnego Sąd nie jest uprawniony do orzekania o możliwości popełnienia czynu zabronionego na szkodę powoda. Należy jednak wskazać, iż w sytuacji popełnienia czynu zabronionego na jego rzecz możliwe jest rozważenie powiadomienia o tym fakcie organów ścigania.

Zgodnie z przepisem art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Stosownie zaś do art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd nie ma obowiązku przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na tej stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/poz. 76;).

Podsumowując, na podstawie powołanych przepisów oddalono powództwo, o czym orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

O nieuiszczonych w sprawie kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. odstępując od obciążenia powoda tymi kosztami. Do okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji art. 102 k.p.c., zaliczyć można nie tylko te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Jednak sama sytuacja ekonomiczna strony przegranej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r., sygn. I CZ 112/9). Subiektywne przekonanie powoda o słuszności swojego żądania, usprawiedliwione okolicznościami konkretnej sprawy, może stanowić podstawę odstąpienia od obciążenia go kosztami ostatecznie przegranej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2011 r., III CZ 62/11, LEX nr 1296690). W ocenie Sądu w realiach przedmiotowej sprawy powód mógł pozostawać w subiektywnym przekonaniu, co do zasadności swojego roszczenia.

W punkcie III Sąd stwierdził, iż nieuiszczone koszty sądowe ponosi Skarb Państwa. Powód przegrał proces i z tego względu co do zasady winien ponieść jego koszty. Nie dotyczy to jednakże kosztów sądowych, jakie pozostały w sprawie nieuiszczone. W przedmiotowej sprawie powód został zwolniony od ponoszenia opłaty sądowej powyżej kwoty 200 złotych (k. 24). Przedmiotowe zwolnienie nie zostało cofnięte, a tym samym brak było podstaw do obciążania powoda kosztami sądowymi na mocy art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., 1025 j.t. ze zm.).

Sędzia